

СӨЖ

Тақырыбы: *Қазіргі қазақ сатирасы
және Қажытай Ілиясұлы*

Орындаған: Нұрланова Н.

Тексерген: Тебегенова А.

- Қоғамның дамуы барысында, қоғам мен адамның кемшілігін сынау сатираның маңдайына жазылған.
- Сөз бостандығы мен демократия деген ұғымдардың иісі сезілмеген Совет Одағының тұсында да бұл жанрға ерекше мән берілген . Дәлел ретінде «Ара» және «Крокодил» журналдары.

Совет сатирасы мен қазіргі сатира екі түрлі

- *бұрын ешкімнің мүддесін көздемей, шынайы сынай алатын сатираға тиісінше жауап берілетін*
- *қазір бізде тек қана жеке адам емес, қоғамның еті сынга үйреніп кеткен.*

Сатираның мақсаты

ойландыру, оның бір
ауыз сөзі адамды ойға
салса, немесе сыналған
кейіпкер өзін-өзі танып,
ұялса болды

- *Қажытай Ілиясұлы – 1939 жылы ҚХР-дың Тарбағатай аймағындағы Дөрбілжін ауданында туған. Шыңжаң Тіл институтының (педагогикалық) қытай тілі факультетін бітіріп, «Шыңжаң» газетінің редакциясында аудармашы, сол газеттің Іле, Тарбағатай аймағындағы меншікті тілшісі болып қызмет істеген.*

- 1962 жылы Қазақстанға келіп, 1969 жылы Қазақ мемлекеттік университетінің журналистика факультетін бітірген. «Ара»—«Шмель» журналында, «Лениншіл жас» (қазіргі «Жас алаш») газетінде фельетонист, бөлім бастығы, Қазақ теледидарында аға редактор,
- Қазақ КСР Баспа, полиграфия және кітап саудасы істері жөніндегі мемлекеттік комитетінің Бас редакциясында, «Жазушы» баспасында редактор, «Азамат», «Астана», «Астана даусы» – «Голос Астаны» газеттерінде Бас редактор, ҚР ҰҒА-ның М.О.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтында аға ғылыми қызметкер болып қызмет атқарған.

Шығамалары

- *«Дастархан» атты ең алғашқы өлеңі «Шыңжаң» газетінде 1959 жылдың күзінде жарияланған. Лирикалық, сатиралық өлеңдері республикалық баспасөз беттерінде 1965 жылдан жарияланып келеді. Қайран жастық. Өлеңдер мен поэма. А., «Жазушы», 1974; Усойқы. Сықақ өлеңдер мен мысалдар. А., «Жалын», 1978; Маймылдың мәдениеті. Сықақ өлеңдер мен мысалдар. А., «Жазушы», 1981; Біле білсең. Сықақ өлеңдер. А., «Жазушы», 1985; Қалақай қамшы. Бір томдық сатиралық өлеңдер. «Атамұра», 2001; Тас жарған. Лирикалық өлеңдер. А., «Өлке», 2001.*

ИТТІҢ СЫНЫ (Абайша)

- Шот маңдай, кетігі бар, шойын құлақ,
- Ешкі бас, есек мойын, бөтен қабақ.
- Аузы обыққан жымысқы, пайда жанды,
- Ой келте, сумандаған болса, шолақ.
-
- Теке тіл, бұқа мұрын, темір тісті
- Опасыз, өңі салқын, кебін түсті.
- Оның дерті – сүйекті бөксесінде,
- Өлшеп жұқпай, шошынды... «Өкінішті!»
-
- Атақты ұры ит екен түбін білсек,
- Үйрендік иттігіне бұрын күлсек.
- Екі көзі ішіп-жеп қарағанда,
- Жан түгіл, мал жуымас, айдап көрсек.
-
- Бозбала әуліктіріп үргізгендей,
- Терісін «ұнты» жасап кигізгендей.
- Шаптығып, шапқан аттың құйрығына
- Ауызын қалмайды әсте бір тигізбей...